

15/24106

คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้านโพนธาตุ
และบ้านห้วยสูง อำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี

นายชิตชัย ไชยรัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-459-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T17136428

Quality of Life of Rural People : A Case Studies of
Ban Nanam, Ban PoneThat and Ban Hauysoon,
District of Fak Tha, Uttardit

Mr.Chitchai Chairat

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-459-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านนาหน้า
บ้านโพธิ์ธาตุ และบ้านห้วยสูง อำเภอปากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์

โดย

นายชิตชัย ไชยรัตน์

ภาควิชา

สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

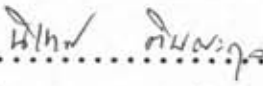

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ตีตนะกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชิตชัย ไชยรัตน์ : คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหม่า บ้านโพนธาตุ และบ้านห้วยสูง อำเภอพาคำ จังหวัดอุดรธานี (QUALITY OF LIFE OF RURAL PEOPLE : A CASE STUDIES OF BAN NANAM, BAN PONETHAT AND BAN HAUYSOON DISTRICT OF FAK THA, UTTARADIT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. สันญา สันญาวิวัฒน์, 110 หน้า, ISBN 974-584-459-4

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท โดยสุ่มตัวอย่างจาก 3 หมู่บ้าน ในอำเภอพาคำ จังหวัดอุดรธานี ภาคเหนือของประเทศไทย การศึกษาได้กำหนดกรอบการวิจัยตามลุ่มมติฐานดังต่อไปนี้

1. ประชากรในชนบทยังมีรายได้มากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็ยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
2. ประชากรในชนบทยังมีการศึกษาสูงขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
3. ประชากรในชนบทยังมีความเชื่อทางศาสนามากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
4. ประชากรในชนบทยังมีทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
5. ประชากรในชนบทยังมีภาวะผู้นำมากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
6. ประชากรในชนบทยังเป็นสมาชิกขององค์กรทางสังคมมากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น
7. ประชากรในชนบทยังได้รับการติดต่อกับชุมชนภายนอกมากขึ้นเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็จะยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น

ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ได้มาจาก หัวหน้าครอบครัวจำนวน 200 ครอบครัว ซึ่งสำรวจจากหมู่บ้านดังกล่าว การทดสอบสมมติฐานผลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน 2 ข้อ (ข้อที่ 1 และข้อที่ 3) และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 5 ข้อ (สมมติฐานข้อที่เหลือ) หลังจากมีการอภิปรายผลข้อค้นพบต่าง ๆ แล้ว การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา สังคมวิทยา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต *ชิตชัย ไชยรัตน์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C430254 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY
KEY WORD: LEADERSHIP / ORGANIZATION / OUTSIDE COMMUNITIES

CHITCHAI CHAIRAT : QUALITY OF LIFE OF RURAL PEOPLE : A CASE STUDIES
OF BAN NANUM, BAN PONETHAT AND BAN HAUYSOON DISTRICT OF FAK,THA,
UTTARADIT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUNYA SUNYAVIVAT, Ph.D.
110 pp. ISBN 974-584-459-4

The main objective of this thesis is to determine factors influencing quality of life of rural people sampling from three villages in Fak Tha district of Uttaradit province, Northern Thailand. The study is framed and directed by the following hypotheses:

1. The higher the income rural people have, the higher the quality of their lives.
2. The higher the education rural people attain, the higher the quality of their lives.
3. The higher religious faith rural people have, the higher the quality of their lives.
4. The higher income rural people gain, the higher the quality of their lives.
5. The higher leadership rural people possess, the higher the quality of their lives.
6. The higher organization membership rural people have, the higher the quality of the lives.
7. The more contact with outside communities rural people have, the higher the quality of their lives.

The data for this Thesis is from 200 household heads surveyed from the said villages. The testimony of the hypotheses results in two confirmations (no.1 and no.3) and five refusals (the rest of the hypotheses). After discussion of the findings, the study concludes with suggestions for practical application and for further research.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต..... *ชัชวาล* 205 5745

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ครูที่ไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาของศิษย์ ให้คำปรึกษาด้วยความเมตตา เอาใจใส่ ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และอบรมสั่งสอนให้ข้าพเจ้าเป็นคนสมบูรณ์กว่าเดิม ขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง รวมทั้งคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ทุกท่าน อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล กรรมการ ที่ช่วยกรุณาอ่านและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น และขอระลึกถึงพระคุณคุณแม่ และพี่สาว ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาของผู้วิจัย รวมทั้งครู-อาจารย์ ที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยทุกท่าน

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งคือ ดร.วิไล วงศ์สืบชาติ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาในเรื่องสถิติที่ใช้ คุณณอมนวล วิชาศิริ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณเกียรติชัย สารเสวต ที่ได้ให้คำปรึกษาด้านคอมพิวเตอร์ รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ชิตชัย ไชยรัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของคุณภาพชีวิต	5
องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต	10
เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	12
ทฤษฎีคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท	27
สมมติฐาน	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	38
สภาพพื้นที่วิจัย	38
นิยามเชิงปฏิบัติการและการวัด	53
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา และกลุ่มตัวอย่าง	55
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	55

บทที่ 4 ผลการวิจัย	57
สภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง	57
ลักษณะทั่วไปของตัวแปรอิสระ	65
ลักษณะทั่วไปของตัวแปรตาม	73
บทที่ 5 การทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผล	76
การทดสอบสมมติฐาน	76
การอภิปรายผล	84
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาวิจัย ปัญหาในการวิจัย และข้อเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	88
ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	91
ปัญหาในการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	101
ประวัติผู้เขียน	110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	57
2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	58
3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส	59
4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนาที่นับถือ	59
5 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุการแต่งงาน	60
6 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	61
7 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	62
8 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้	63
9 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจ่าย	63
10 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย	64
11 แสดงความเชื่อทางศาสนา	65
12 แสดงการแบ่งกลุ่มตามความเชื่อทางศาสนา	67
13 แสดงจำนวนร้อยละของทรัพย์สิน	68
14 แสดงภาวะผู้นำซึ่งแสดงออกโดยการปฏิบัติ	69
15 แสดงการแบ่งกลุ่มภาวะผู้นำ	70
16 แสดงจำนวนร้อยละของการเป็นสมาชิกองค์การทางสังคม	71
17 แสดงจำนวนร้อยละของการติดต่อกับชุมชนภายนอก	72
18 แสดงคุณภาพชีวิต	73
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับรายได้	77
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับระดับการศึกษา	78
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับความเชื่อทางศาสนา ..	79
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับทรัพย์สิน	80
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับภาวะผู้นำ	81

24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับการ เป็นสมาชิกของ องค์การทางสังคม	82
25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตประชากรในชนบทกับการ ได้รับการติดต่อกับ ชุมชนภายนอก	83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย